

raadsinformatiebrief

van : Burgemeester en wethouders
portefeuillehouder : R. Bouten/R. Tegels
aan : De leden van de gemeenteraad
datum : 02/01/2022
status : Actieve informatie
openbaar : Ja

Onderwerp

Voortgang programmatische aanpak arbeidsmigranten

Inleiding

Via deze raadsinformatiebrief willen we uw raad meenemen via een tweetal lijnen:

1. Start aanpak scheefwonen
2. Voortgang programmatische aanpak.

Om arbeidsmigranten op een goede manier mee te laten doen binnen de gemeente werken we in Horst aan de Maas op een integrale manier. Een programmatische aanpak waarbij we stimuleren dat iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt. We brengen integraal de basis op orde, vanuit een drietal sporen:

1. Welzijn en samenleving.
2. Wonen en leefomgeving.
3. Economie en arbeidsmarkt.

Toelichting: basis op orde

In 2021 zijn een aantal belangrijke stappen gezet om de basis op orde te krijgen. De basis op orde voor de arbeidsmigrant die we huisvesten, voor de omwonenden van paraplubestemmingsplan arbeidsmigranten 2021 vastgesteld. Met het paraplubestemmingsplan 2021 vertalen we het beleid 'Short stay en long stay arbeidsmigranten 2019' dat op 18 juni 2019 door uw gemeenteraad is vastgesteld. Het parapluplan heeft als doel om het beleid planologisch-juridisch te verankeren en onwenselijke nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te voorkomen. Daarnaast zijn er om de sociale integratie te bevorderen verschillende projecten opgestart rondom taal en registratie, hierover bent u in juli (RIB 21.100) geïnformeerd. Verderop in deze raadsinformatiebrief wordt een korte update gegeven over de vorderingen een aantal experimenten die we met werkgevers zijn gestart.

Blijvende vraag naar nieuwe locaties – de markt blijft in beweging

We zien dat de vraag naar huisvestingsmogelijkheden binnen onze gemeente en in de regio onverminderd hoog blijft. Marktpartijen zijn continu op zoek naar mogelijkheden om voldoende en kwalitatief goede huisvesting te kunnen realiseren. Voor ons college blijft het door uw Raad vastgestelde beleid vooralsnog uitgangspunt.

Daarom hebben we eind vorig jaar de aanvraag omgevingsvergunning uitbreiding Kafra geweigerd. We zetten ons nu in om de bestaande huisvesting te laten voldoen aan de gestelde eisen.

Wij gaan ook door met handhaving op locaties waar de huisvesting niet op orde is en waar overlastsituaties ontstaan. Zowel op verschillende short-stay locaties, als op plekken in onze dorpen en wijken. In de tweede helft van vorig jaar hebben we verschillende illegale situaties beëindigd. Daarnaast hebben we eind vorig jaar een aantal exploitatievergunningen, vooral in Horst en Grubbenvorst geweigerd. Zoals bij de begrotingsbehandeling en bij de themasessie over handhaving al met uw Raad besproken, hebben we een stevige uitdaging te gaan op het gebied van handhaving capaciteit. Maar we zijn vastbesloten dit tot een succes te maken.

Voorspeld is, dat het aantal arbeidsmigranten in Horst aan de Maas en de regio in de komende jaren nog verder zal toenemen. Deels door economische keuzes en deels door de demografische ontwikkeling van onze bevolking. Wij hebben meermaals aan u mee gegeven dat bij toekomstige economische keuzes ook de behoefte en belangen van de lokale arbeidsmarkt en samenleving mee moeten worden gewogen. Het aanjaagteam onder leiding van Roemer heeft geconstateerd dat de huisvesting in Nederland nog verre van op orde is volgens de huidige standaarden en heeft aanbevelingen gedaan om de kwaliteit van huisvesting voor arbeidsmigranten verder te verhogen. Dit alles zorgt ervoor dat er ook in onze regio (opnieuw) volop gezocht wordt naar plekken om kwalitatieve huisvesting te realiseren. In het op 15 december gepresenteerde coalitieakkoord schrijven de coalitiepartijen dat ze het advies van het aanjaagteam overnemen. Een deel daarvan is al onderdeel van ons beleid. Zodra het kabinet maatregelen neemt die effect hebben op ons lokale beleid zullen we dit uiteraard bij uw Raad terug leggen.

Regionale ontwikkelingen

Zoals wij tijdens de raadsvergadering van 21 november ook hebben aangegeven vinden wij dat alle in de regio betrokken partijen hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Dat betekent heel concreet dat we niet verder gaan met de ontwikkeling van klaver 7 tot dat er duidelijkheid is over een viertal zaken:

1. Regionale afspraken omtrent het thema internationale werknemers; ook andere aandeelhouders en gemeenten verantwoordelijk zijn voor het huisvesten internationale werknemers die werkzaam zijn in ontwikkelingsgebied Greenport Venlo;
2. Een gedegen landschappelijke inpassing, waarbij er voornamelijk aandacht moet zijn voor groenbuffer tussen het ontwikkelingsgebied en de bebouwde omgeving van Sevenum;
3. De verkeersafwikkeling rondom het ontwikkelingsgebied Greenport Venlo c.q. Klaver 7 en de omgeving Sevenum;
4. Uitvoering van de eerdere raadsbreed aangenomen moties afkomstig van de Werkgroep Greenport;

We zijn intensief in gesprek met de regiogemeenten en de provincie over de toekomst. Dit doen we onder andere door voorwaarden te stellen aan de verdere ontwikkeling van Greenport Venlo. Concreet hebben de aandeelhouders afgesproken de opdracht van het ontwikkelbedrijf met elkaar te onderzoeken en te bespreken, waarbij rekening wordt gehouden met de gevolgen van verkaveling en inhoudelijke keuzes op de arbeidsmarkt.

Start aanpak scheefwonen

In ons beleid hebben we opgenomen dat we scheefwonen tegen willen gaan. Daarmee bedoelen we dat in onze reguliere huisvesting alleen mensen wonen die zich er voor langere tijd vestigen (geen short-stay huisvesting). We willen, samen met de woningcorporaties en particuliere eigenaren/verhuurders, de woningen die voor short-

stay worden gebruikt weer beschikbaar gaan maken voor de reguliere woningzoekenden. Dit kunnen ook arbeidsmigranten zijn die besloten hebben om hier hun toekomst op te bouwen. Om dat te kunnen doen moet er voldoende grootschalige short-stay huisvesting zijn. De twee grootschalige locaties (van maximaal 400 arbeidsmigranten) die we volgens ons beleid toestaan kunnen hieraan bijdragen. Hierin worden vorderingen gemaakt, al zien we dat het in de praktijk erg lastig is een locatie te vinden waarbij aan alle voorwaarden kan worden voldaan. Ook zien we dat er vaak weinig draagvlak is voor de ontwikkeling van deze locaties.

Om de mogelijkheid te onderzoeken om én voldoende short-stay woningen te kunnen bieden én maximale kwaliteit te bieden, willen we ook de mogelijkheden onderzoeken om zelf een grootschalige huisvestingslocatie te organiseren. Een voorbeeldproject voor degenen die er komen wonen, voor de omwonenden en voor ons als gemeente en regio. Om daadwerkelijk dit voorbeeldproject te kunnen realiseren, is het voorstelbaar dat we specifiek op dit punt moeten afwijken van het beleid. Wij verwachten in het 2^e kwartaal 2022 uw raad meer inzicht te kunnen geven in deze aanpak en de kosten die hiermee gepaard gaan.

Voorbeeldproject arbeidsmigrantenhuisvesting

De wens om dit te onderzoeken dient meerdere doelen:

- Woningen vrijspelen voor de reguliere woningmarkt. We gaan onderzoeken om hoeveel woningen het gaat en op welke manier we deze woningen weer beschikbaar kunnen maken voor de reguliere woningmarkt.
- Mogelijke combinatie met huisvesting voor andere woonurgenden.
- Activeren partners om mee te doen en betrokkenheid vergroten. Denk aan werkgevers en uitzenders, woningbouwcorporaties en ook buurgemeenten en provincie.
- Inzicht krijgen in de businesscase. Door zelf mee te doen in het opstellen van een businesscase krijgen we inzicht in de verwachte investeringen en eventuele opbrengsten. We brengen in beeld of er middelen, regelingen of subsidies beschikbaar zijn voor het voorbeeldproject. De businesscase zal ook inzicht geven hoeveel arbeidsmigranten gehuisvest dienen te worden om de voorzieningen rendabel te maken. Eventuele opbrengsten worden ingezet om zaken als sociale integratie verder vorm te geven en handhaving een impuls te geven.

Voortgang projecten sociale integratie

U bent in juli op de hoogte gebracht over de voortgang in de projecten die zijn opgestart om de sociale integratie te bevorderen, deze trajecten lopen door. In deze raadsinformatiebrief willen we specifiek ingaan op de vorderingen binnen een aantal pilotprojecten en experimenten die we samen met de werkgevers zijn gestart.

Taalcursus voor arbeidsmigranten (samen met Sunpower en stichting Siham):

Samen met uitzendbureau Sunpower en taalaanbieder Stichting Siham zijn we in september met één klas arbeidsmigranten een taalcursus gestart. De deelnemers leren op een laagdrempelige manier de Nederlandse taal gekoppeld aan enkele thema's zoals: gezondheid, afval, verkeer etc. De taalcursus bestaat uit elf bijeenkomsten die breder gaan dan alleen taal en is praktisch ingestoken, zodat het geleerde direct toepasbaar in de praktijk. De deelnemers zijn enthousiast over de invulling van deze cursus en de opkomst is goed. Tijdens deze cursus wordt er een inschatting gemaakt van het leerniveau van de deelnemers en wordt er per individu een vervolgetraject afgesproken zodat ze kunnen doorstromen naar een hoger taalniveau. De deelnemers krijgen tijdens de laatste bijeenkomst een integratieverklaring uitgereikt.

Binnenkort volgt een eindevaluatie van deze pilot waarbij we de intentie hebben om deze pilot schaalbaar te maken en uit te breiden binnen Sunpower en andere werkgevers binnen gemeente Horst a/d Maas.

Pilotproject BZK rondom registratie (samen met van Dijck Groenteproducties, banken en zorgverzekeraars)

We willen een pilot opstarten om de inschrijving (en uitschrijving) te vergemakkelijken. Werkgever Van Dijck is bereid gevonden om samen met ons het voortouw te nemen om de pilot uit werken en de gesprekken aan te gaan met de overige partijen. Doel is de inschrijving efficiënt te maken, te vergemakkelijken en te koppelen aan het regelen van enkele basiszaken bij overige instanties zoals banken (bankrekening) en zorgverzekeraars (zorgverzekering).

Sociaal integratieplan (samen met Hessing):

Zoals bekend is groenteverwerker Hessing druk doende een nieuw bedrijf te starten. Een bedrijf met 1250 arbeidsplaatsen die volgens planning in 2023 operationeel zal zijn. Een gedeelte van deze arbeidsplaatsen zijn arbeidsmigranten, maar een groot gedeelte ook niet. We maken afspraken met Hessing waarbij de inzet is om 200 regionale uitkeringsgerechtigden aan het werk gaan binnen het bedrijf. Voor de arbeidsmigranten die in Horst aan de Maas zullen worden gehuisvest, zijn we met Hessing in gesprek, om een sociaal integratieplan te maken. In het sociaal integratieplan worden afspraken gemaakt om de integratie te bevorderen. Doel is de arbeidsmigranten zo snel mogelijk kennis te laten maken met onze gemeente, de cultuur en normen en waarden van Nederland. Maar ook met onze regels, procedures en faciliteiten. Wij doen dit door o.a. in te zetten op taalcursussen, introductieprogramma's en themabijeenkomsten, die op dit moment verder ontwikkeld worden. Om dit allemaal voor elkaar te krijgen is geld nodig. Wij beogen daarvoor, de door de arbeidsmigrant te betalen toeristenbelasting, een gedeelte van de leges die Hessing heeft betaald vanwege de bouw van de bedrijfsgebouwen en de gelden uit de Wet Educatieve Beroepsvorming die voor het bevorderen van taal zijn gelabeld, in te zetten. Hessing verdubbelt deze bijdrage.

Na besluitvorming in het college over het sociaal integratieplan, wordt dit met een afzonderlijke raadsinformatiebrief ter kennis van uw raad gebracht. Vanzelfsprekend houden we u op de hoogte van de vorderingen die we maken rondom de uitvoering van het sociaal integratieplan en de manier ontwikkeling van de producten die gaat ontstaan als we de cursussen, introductieprogramma's en themabijeenkomsten verder uitwerken. Ook hier zorgen we ervoor dat de geleerde lessen overdraagbaar zijn naar andere werkgevers.

Convenant goed werkgeverschap (samenwerking met de LLTB)

We verkennen met de LLTB en Glastuinbouw Nederland de mogelijkheden om een convenant te ontwikkelen voor werkgevers binnen de gemeente Horst aan de Maas. Deze werkgevers zorgen niet alleen voor goede arbeids- en leefomstandigheden, maar hebben daarnaast ook oog voor de sociale integratie van hun werknemers en bieden ook mensen uit het lokale uitkeringsbestand een kans op de arbeidsmarkt. Bij het convenant horen werkakkoorden die individuele werkgevers kunnen ondertekenen. We onderzoeken of we dit werkakkoord uiteindelijk voor alle werkgevers van toepassing kunnen laten zijn en bijvoorbeeld als voorwaarde op kunnen nemen bij (ruimtelijke) initiatieven rondom arbeidsmigranten.